

La Femosa

març - abril de 2017

Número 287 P.V.P. 3€

Revista d'opinió i informació local. ARTESA DE LLEIDA

EL CF ARTESA DEL LLEIDA PUJA A TERCERA

PRESENTACIÓ DE LLIBRE "ELS TARTANY'S A LA TERRA DE LA MÚSICA"

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)

Telèfon: 973 167809

E-mail: lafemosa@artesalleida.cat

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández

Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa

Albert Batiste Bonet

Adolf Costafreda Castillo

Isidre Drudis Bellmunt

Josep Maria Esteve Muñoz

Felip Gallart Fernández

Josep Gallart Fernández

Oriol Liarte Torrelles

Lluís Gil Fontanet

Miquel A. Navarro Solé

Joan Ramon París Oró

Ramon Serra Batlle

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa

Josep Mª Esteve Muñoz

Isidre Drudis Bellmunt

M. A. Florensa Bertran

Josep Gallart Fernández

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època

Número 287,

març-abril de 2017

DL L 264-1981

ISSN: 2339-7365

P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

D'ahir i d'avui	3
Pòrtic	4
Actualitat artesenca	5
Diada de Sant Jordi 2017	9
Actes del 50 aniversari de l'A. C. La Femosa.....	10
Programa d'actes del 50 aniversari de La Femosa.....	11
Jordi Oró. Presentació del llibre "Els Tartanys	13
Els límits de l'humor	17
L'A. C. La Femosa 50 anys de la seua fundació	18
Les birbadores	24
Els temples de Palitana	25
Cròniques del CF Artesa de Lleida.....	28
Els juvenils de l'INTER campions de 2 ^a divisió	30
Les xerrades a les escoles de la Plataforma Animalista ...	31
Mots encreuats	32
Entreteniments	33
Ho hem llegit a... ..	34
Telèfons i horaris d'interès	35
Solucions als passatemps.....	35
Enigma.....	35
Imatges d'actualitat	36

Amb el suport de:

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Lleida

D'ANTJER I D'AVUI

La Llar del Poble a mitjans dels anys setanta del segle XX i actualment

Fotos: Isidre Drudis Bellmunt

PÒRTIC

El diumenge 27 de març el nostre equip de futbol signava el seu ascens de categoria i es convertia en nou equip de tercera catalana. Però això va ser després d'una forta polèmica que va provocar que es xiulés l'acabament del partit al minut 85, cinc minuts abans del final, quan el resultat era de 3 a 2 favorable als nostres jugadors. L'arbitre, col·legiat de Primera Catalana de Tarragona, va haver de sortir escortat per una dotació dels Mossos d'Esquadra en sentir-se amenaçat pels jugadors dels Blocs Joan Carles que el van increpar, envoltar i empènyer després de reclamar-li el que consideraven que havia estat un penal a favor seu.

Els visitants van veure onze targetes grogues i tres dels seus jugadors van ser expulsats. L'Artesa només en va veure una. Això ja dóna una idea de com va ser el comportament dels dos equips. Deplorem tota forma de violència i el vergonyós espectacle que els visitants van oferir sobre el nostre camp de futbol i ens sentim molt orgullosos, no solament del resultat que van obtenir els nostres jugadors i el seu ascens de categoria, sinó també de la seva esportivitat que han passejat per tots els camps on han competit. I és per això que celebrem doblement aquest ascens i els felicitem per dur el bon nom d'Artesa a la samarreta.

Partit CF Artesa de Lleida i Blocs Joan Carles.

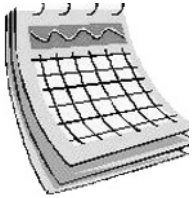
Un altre motiu de celebració és la presentació del llibre "*Els Tartanys a la terra de la música*" de l'artesenc Jordi Oró Puig i editat per la nostra entitat. Un passeig amè, rigorós i divertit per la seva experiència com guitarrista dels Tartanys durant els dos períodes de la seva existència: de 1969 a 1972 i de 1994 a 1996. La presentació es va fer el dia 20 d'abril al Teatre Municipal del nostre poble. Va ser una autèntica festa de la cultura. Javier del Castro, prologuista de l'obra i gran especialista en música pop,

va parlar de les qualitats del llibre, remarcant el seu valor com a crònica d'una època quan la música esdevingué un signe de canvi, llibertat i rebel·lia. Felip Gallart va glossar la figura de Jordi Oró des de la seva vessant humana i familiar, però sobretot posant l'accent en la seva passió per la música que el va dur a ser integrant del grup els Tartanys i després a esdevenir un reconegut i prestigiós cantautor. L'autor va dir unes emocionades paraules d'agraïment pels seus amics del grup i especialment pels qui malauradament, ens van deixar (Ramon Besora, Felip Solé i Felip Domènech), i a tots i totes, persones i entitats, que d'una manera o altra l'han ajudat en l'elaboració i publicació del llibre. A la taula també hi van ser presents la Cèlia Argilés en representació de la nostra Agrupació, i Josep Maria Porqueras i Ramon Calderó, integrants del grup Els Tartanys. Joan Cassola i l'alcalde Pere Puiggrós, en representació de l'ajuntament d'Artesa, van oferir al Jordi un obsequi i unes paraules d'agraïment per la seva aportació a la música i a la cultura del nostre poble. Llibre del Jordi Oró no pot mancar a cap llar artesenc. Un llibre servit amb bona traça, humor i bonhomia. Sabem que els qui el llegeixin gaudiran molt i, a més, hi trobaran un bon tros de la història més autèntica i quotidiana de la nostra localitat.

Presentació del llibre *Els Tartanys a la terra de la música*.

ACTUALITAT

ARTESENCA

Josep Maria Esteve Muñoz

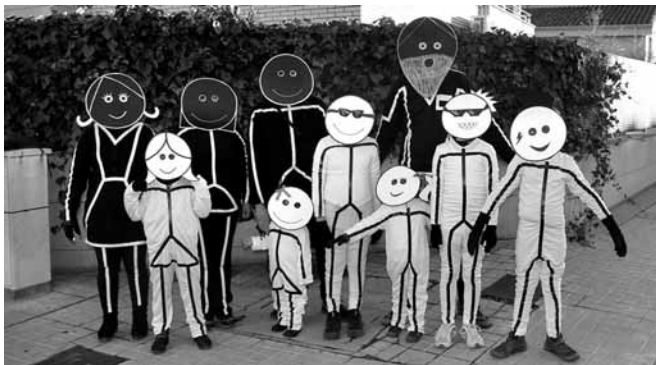
Fotos: Arxiu la Femosa, J. Ma Esteve i M. À. Florensa

CARNESTOLTES 2016

El dissabte 4 de març, l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar la Festa del Carnestoltes. Com en el darrer any, la festa va començar amb la concentració, a 2/4 de 6 de la tarda, a la plaça Les Albízie, de totes les persones disfressades que volien participar en la rua de Carnestoltes. Per amenitzar l'espera del començament de la rua, es va repartir coca i xocolata.

La Rua del Carnaval es va iniciar, a 2/4 de 7 de la tarda, pels carrers del poble. Un cop a la sala, el Rei Carnestoltes va llegir el seu manifest amb el seu to punyent habitual, per tot seguit, iniciar la desfilada per dalt de l'escenari de totes les colles que participaven en el concurs de disfresses. El nivell de participació i de l'elaboració de les disfresses no deixa d'augmentar any rere any.

Un cop finalitzada la desfilada, es va repartir un entrepà per a totes i tots els assistents i acte seguit es va fer el lliurament de premis a les disfresses guanyadores i als guanyadors del concurs del cartell de Carnaval 2017. Un cop fets a mans els premis, va començar el ball a càrrec del grup *New York*. Ja ben entrada la nit, van actuar els DJ'S *Ferry Sander*, *Martin's* i *Aleix Fontàs*, i la festa s'allargà fins ben entrada la matinada.

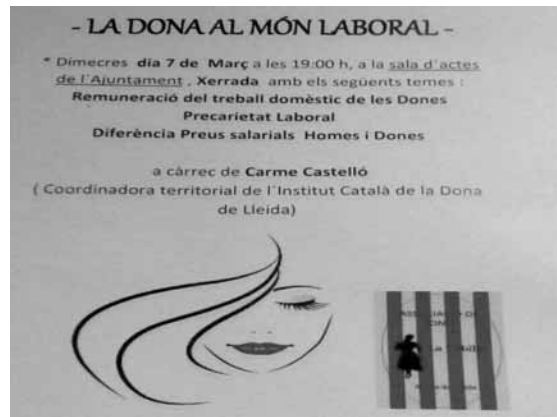
Algunes disfresces que van participar a la festa.

Aspecte de la sala.

CONFERÈNCIA DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El passat dimecres 7 de març, l'Associació de Dones *La Pubilla*, celebrava el **Dia de la Dona Treballadora** i va organitzar una xerrada sobre la remuneració del treball domèstic de les dones i la precarietat laboral i la diferència de salaris entre homes i dones. La conferència es va celebrar a la sala d'actes de l'Ajuntament a les 7 de la tarda, i fou a càrrec de Carme Castelló, coordinadora territorial de l'Institut Català de la Dona de Lleida.

BOTTLE FLIP CHALLENGE

Durant tota la tarda-vespre del dissabte 18 de març, l'Ajuntament d'Artesa, amb la col·laboració de l'Associació de Joves del nostre poble, van organitzar un *Bottle Flip Challenge*, més conegut com el repte de la botella, consistent a deixar plantada una botella de plàstic mig plena d'aigua però llançant-la de manera que abans de caure doni una volta enlaire.

Aquest repte, d'origen nord-americà, està arrasant entre el jovent de tot el país i de gran part del món. El concurs, dividit en categories, va comptar amb una nombrosa i entusiasta participació.

ACTIVITAT TEATRAL I DE BALL

Durant aquest dos darrers mesos que ens han portat de l'hivern a la primavera, l'activitat teatral a la sala del Teatre Municipal no s'ha aturat. Així, s'han representat al nostre poble les següents obres:

El dia 26 de març, es va representar l'obra *L'amic de l'Amat*, a càrrec de la companyia **El Celler d'Espectacles**, obra que s'apropa a la figura de Ramon Llull en clau de comèdia.

El 23 d'abril, es va posar en escena l'obra *Fer un cafè*, a càrrec també de la companyia **El Celler d'Espectacles**. Obra premiada l'any 1999 amb el Premi *Les Talúries* de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, i que gira al voltant de quatre cafès al llarg de la vida de dues persones condemnades a estimar-se i a fer-se mal.

Durant aquests mesos, ha continuat el ball que cada quinze dies es realitza després de la pel·lícula

de cinema. A més, el 8 d'abril, es va celebrar un ball en benefici de l'Associació contra el Càncer d'Artesa de Lleida.

Representació de L'amic de l'Amat.

PRESENTACIÓ DE LA BATALLA DE NÀPOLS

L'últim cap de setmana del mes d'abril, està prevista que es faci a la nostra vila, la representació de la batalla de Nàpols, ocorreguda a la ciutat italiana durant la Segona Guerra Mundial, i de la qual ja informarem en la propera revista.

Com a preparatiu de la representació, el dia 11 de març a la sala del Teatre Municipal, l'Ajuntament i els organitzadors de la iniciativa, van dur a terme una xerrada informativa sobre el desenvolupament de totes les activitats previstes pels dies 29 i 30 d'abril, i 1 de maig. El dia 21 d'abril es va repetir la xerrada, aquest cop a la sala d'actes de Casa de la Vila.

També des del 25 de març fins al 9 d'abril, es va poder visitar al Casal de Jubilats d'una exposició de diferent material de guerra, així com miniatures de diferents vehicles militars.

XERRADA SOBRE REGULACIÓ DEL CADASTRE

El govern de l'estat espanyol, des de fa bastants mesos, està duent a terme una regularització del cadastre a tot l'estat espanyol. Per aquest motiu, el grup municipal Entesa Artesenca – Acord Municipal, va organitzar el dijous 6 d'abril a 2/4 de 9 del vespre, a la sala d'actes de Casa de la Vila, una sessió informativa de com es farà i quines coses es revisaran, i el més important, com ens afectarà a tots els veïns i veïnes d'Artesa. La xerrada fou a càrrec de Joan Talarn, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya a la Diputació de Lleida i alcalde de Bellvís.

DIADA ESPORTIVA

Durant tot el dissabte 8 d'abril, l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar una diada esportiva al pavelló poliesportiu. Les activitats que es dugueren a terme foren les següents:

- .- De les 10 a les 11 del matí, partit de bàsquet lliure.
- .- De les 11 a 2/4 de 12, exhibició de taekwondo a càrrec dels alumnes de l'Artesa Gym..- De 2/4 de 12 a 2/4 d'1, exhibició de gimnàstica esportiva a càrrec de l'INEF.
- .- A 2/4 d'1, partit de futbol sala lliure.
- .- De les 4 a les 5 de la tarda, exhibició de tennis a càrrec del Sícoris Club.
- .- A les 5, exhibició de patinatge a càrrec dels alumnes de l'activitat extraescolar organitzada per l'AMPA de l'escola Els Til·lers.
- .- De 2/4 de 6 a les 6, exhibició de jugo a càrrec del alumnes del Dojo Lleida.
- .- A les 6, exhibició de Zumba Artesa

Durant tot el dia, al mateix pavelló, hi va haver una parada de Càrites on es van poder comprar productes de comerç just.

També durant tot el dia, hi va haver uns inflables per tal que tots els nenes i nens es divertissin d'allò més.

ACTIVITAT DE L'ESCOLA DE MÚSICA

Durant aquest mes d'abril, l'Escola Municipal de Música ha bullit d'activitat. Per començar a obrir boca, els dies 2 i 3 d'abril, l'Orfeó Lleidatà, en el qual s'integra la nostra escola de música, va dur a terme una nova edició de *De gresca amb l'orquestra*, on tots els nens i nenes que van voler participar-hi van estar tot un cap de setmana practicant per un concert amb la formació d'una Big Bang amb tots els alumnes participants. El concert final, en aquesta ocasió va ser a Puigverd de Lleida. A l'edició d'aquest any, a més dels instruments de corda, també hi van participar instruments de vent. Els alumnes participants procedien de totes les escoles de música associades a l'Orfeó.

L'activitat va continuar amb força la primera setmana del mes d'abril, del 3 al 7 d'abril, moment per les audicions del segon trimestre, on l'alumnat dels diferents instruments van mostrar les seves habilitats.

Per finalitzar, dintre de les activitats de la Setmana Cultural, celebrada del 22 d'abril a l'1 de maig, hi va haver la Trobada anual de guitarres que organitza l'Orfeó Lleidatà, i que en aquesta ocasió el concert final es va celebrar al Teatre Municipal d'Artesa el dia 22 d'abril a les 6 de la tarda. L'actuació, en què van participar unes 80 guitarres d'algunes de les escoles associades a l'Orfeó (alumnes d'Artesa de Lleida, de Puigverd de Lleida, Lleida, Alpicat i Les Garrigues). En aquesta ocasió el concert era un homenatge a Elvis Presley, per commemorar els 40 anys de la seva mort. El concert es va dividir en dues parts. En la primera, cada escola va tocar per separat algunes cançons, i una

segona part final, on tots els i les guitarristes van tocar diverses cançons del repertori d'"EL REI" tots junts.

Participats a *De gresca amb l'orquestra*.

Concert de l'agrupació de guitarres.

Concert de l'agrupació de guitarres.

INICI DE LA SETMANA CULTURAL

Dels dies 22 d'abril a l'1 de maig, es va celebrar una nova edició de la Setmana Cultural d'Artesa de Lleida. Les activitats s'havien d'iniciar el dia 22 d'abril amb un xerrada a càrrec de l'Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida sobre *l'adopció d'animals de companyia*, amb un exhibició de gossos de recerca i rescat un cop finalitzada, però que finalment es va haver d'anul·lar per problemes tècnics. El mateix dia 22 d'abril també hi va haver el concert de guitarres organitzat per l'Escola Municipal de Música del que ja us hem informat en una notícia anterior.

Aquest any, la Setmana Cultural també incloïa la Diada de Sant Jordi. De la resta d'activitats previstes durant aquesta última setmana del mes d'abril, en tindreu una completa informació en la propera revista.

FESTES DE PASQUA

Enguany, la Setmana Santa va escaure a mitjans del mes d'abril. L'activitat litúrgica duta a terme durant aquests dies tant assenyalats, per part de la Unitat Pastoral d'Artesa de Lleida i Puigverd de Lleida, fou la següent:

- 9 d'abril, Diumenge de Rams amb la benedicció dels Rams a les 12 del matí i la posterior celebració de la Santa Missa.
- 1 d'abril, Dilluns Sant, celebració penitencial comunitària amb confessions a 2/4 de 6 de la tarda.
- 13 d'abril, Sant Sopar - Dijous Sant, celebració de l'Eucaristia a les 7 del vespre i de l'Hora santa a 2/4 de 10 de la nit.
- 14 d'abril, Divendres Sant, Via Crucis a les 9 del matí, celebració de la Passió del Senyor a les 8 de la tarda i Processó del Sant Enterrament a 1/4 de 10 de la nit.
- 15 d'abril, Dissabte de Glòria, Santa vigília Pasqual, a les 11 de la nit, a P. S. Pere de Puigverd de Lleida.
- 16 d'abril, Diumenge de Resurrecció, amb la celebració de la Santa Missa de la Gloriosa Resurrecció del Senyora, les 12 del migdia.

Però a banda de la part litúrgica habitual d'aquestes dates, també hi ha la part més lúdica del dia de La Mona. Així, com a aperitiu del dia de La Mona, el dia 16 d'abril la Llar de Jubilats va organitzar, per després de la Missa de Resurrecció, un vermut al Casal social, durant el qual van projectar un audiovisual de la festa de Cap d'Any passada. El 17 d'abril, la Llar de Jubilats va organitzar una sortida per celebrar el dia de La Mona a Sant Martí de Tous, on van poder esmorzar a La Tossa de

Defensa, visitar l'ermita i el mirador, tot amanit amb les explicacions d'un guia local. També van poder visitar una pastisseria i xocolateria, just abans de dinar, a l'Ateneu de Sant Martí de Tous on, en finalitzar el dinar, van poder gaudir de ball en directe.

Processó de Setmana Santa.

Participants a la sortida de la Llar de Jubilats.

CINEMA MARÇ-ABRIL

Dia	Pel·lícula
5 de març	Cigüeñas
12 de març	Siete vidas, ese gato es un peligro
19 de març	Nunca apagues la luz
2 d'abril	Un monstruo viene a verme
9 d'abril	Trolls
16 d'abril	La llegada
30 d'abril	Hasta el último hombre

DIADA DE SANT JORDI 2017

Josep Ma Esteve Muñoz

Enguany, la Diada de Sant Jordi ha escaigut en diumenge. Així l'escola Els Til·lers ho va celebrar el dia 21 d'abril amb una festa oberta a tota la comunitat educativa del nostre poble. el divendres al matí els nens i nenes de l'escola van poder participar en els tallers internivells organitzats entre els mestres i els pares, mares i padrines que es van oferir voluntariAMENT per participar en l'activitat. En els diferents tallers es va poder veure de tot, padrines ensenyant a fer ganxet als alumnes, un taller per confeccionar gorres de drac, un per jugar a bitlles, un per ballar country, un per pintar samarretes, entre d'altres. Fins hi tot hi va haver un photocall amb Sant Jordi i la Princesa.

A més, dues mares de l'escola, la Rocio Rojas i la Verònica Puiggrós, van regalar a l'escola un drac gegant que elles mateixes haVIEN confeccionat. Els alumnes, també van poder gaudir d'un esmorzar a base de coca i xocolata gentilisa de Càrites, com a agraïment a tot l'alumnat per la seva col·laboració en la recollida de roba que va tenir lloc al primer trimestre de l'actual curs acadèmic. Per la tarda, l'escola va organitzar uns Jocs Florals on cada nen i nena va escriure un poema o un text narratiu que va ser recitat o llegit en diferents espais de l'escola, on també hi van poder accedir els pares i mares que hi van poder assistir. L'alumnat de cicle mitjà va preparar un seguit de contes relacionats amb l'Hidra, la nova bèstia de foc de l'Associació del Griu, per aquest motiu, l'Hidra va fer acte de presència al pati de l'escola on en Josep Ma Carrera va explicar l'origen de tots i cadascun dels 7 caps que formen la bèstia. Per finalitzar l'acte, es va realitzar l'intercanvi de llibres entre els pares i mares que havien participat a l'acte, i que era novetat d'enguany. L'alumnat va realitzar aquest intercanvi el dia abans, el dijous 20 d'abril.

Però la part principal de la Diada, com no podia ésser altra, es va celebrar el mateix diumenge 23 d'abril. Les Associacions de mares i pares d'alumnes de l'escola Els Til·lers i de la Llar d'Infants Rialles, conjuntament amb l'Agrupació Cultural *La Femosa*, van instal·lar des de les 8 del matí fins a les 2 del migdia, per tal de commemorar la Diada com cal, la parada de llibres i roses a la plaça Europa per tal que ningú no es quedés sense rosa o llibre. Tots els assistents van poder gaudir d'un gran matí de festa i tradició enmig d'un temps preestiuenc.

A part de la parada de roses i llibres, es van organitzar una sèrie d'actes en col·laboració amb

l'Ajuntament. Els actes previstos foren:
.- A les 11 del matí, conta contes a càrrec d'Eva Drudis, i taller de maquillatge per als nens i nenes. Tots els assistents van poder menjar coca i xocolata.
.- A les 12 del migdia, lectura de poesies infantils.
.- A la 1 del migdia, vermut literari (recital de poesia i signatura del llibre *Els Tartanys a la terra de la música*, a càrrec d'en Jordi Oró).
L'Ajuntament també va instal·lar diferents inflables a la plaça Europa, i un circuit d'scalextric al pavelló poliesportiu.

Activitats escolars de Sant Jordi.

Parada de llibres de Sant Jordi.

ACTES DEL 50 ANIVERSARI DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL LA FEMOSA

Josep Ma Esteve Muñoz

Durant els mesos de març i abril, des de **l'Agrupació Cultural La Femosa** hem continuat celebrant el nostre cinquantenari. La nostra associació s'ha caracteritzat sempre per un ampli ventall d'interessos i temes a tractar, com hem pogut comprovar aquests darrers dos mesos. El divendres 24 de febrer, a partir de 2/4 de 10, al teatre municipal, en Josep Serra i Varela, ens va parlar sobre *El conflicte dels beneficiats de la catedral i Artesa de Lleida*. La conferència que va comptar amb un públic nombrós va provocar un intens i ric debat entre els assistents.

Conferència de Josep Varela.

Sortida a les pedreres de l'Astor.

El diumenge 12 de març, vam organitzar, conjuntament amb l'A. E. SUPERBÉ, una visita guiada a les pedreres de l'Astó, a càrrec del mestre picapedrer de La Floresta Fèlix Martin, i de Jaume Oró geòleg artesenc. L'activitat va començar a les 10 del matí i va acabar passada la 1 del migdia.

El divendres 24 de març, a partir de 2/4 de 10, vam poder tornar a gaudir de la poesia al local social de l'Agrupació, on Felip Gallart, Eulàlia Solà i Joan Bellostas ens van deleitar amb una nova edició dels *Camins Fondals*, aquest cop els poemes foren de Jaume Agelet.

Recitació de poemes de Jaume Agelet.

El divendres 31 de març, la portaveu del Grup Parlamentari de Junts pel Si, Marta Rovira, va acceptar la nostra invitació per què vingués a fer-nos una xerrada sobre l'estat actual d'*El procés d'independència de Catalunya*. La conferència, va tenir lloc a la sala del Teatre Municipal, i es

Conferència de Marta Rovira.

va iniciar puntualment a 2/4 de 9 del vespre. El primer divendres del mes, dia 7 d'abril, a partir de 2/4 de 10 de la nit, al Teatre Municipal, vam gaudir de la xerrada espectacle *Física Pop, la ciència a l'abast de tothom*, a càrrec d'Anicet Cosiells.

Xerrada espectacle d'Anicet Cosiells.

L'últim acte de celebració d'aquests dos mesos, va tenir lloc a 2/4 de 10 del vespre del divendres 21 d'abril, i consistí, en la presentació del llibre *Els Tartanys a la terra de la música* escrit pel nostre veí i membre d'Els Tartanys en Jordi Oró. La presentació fou a càrrec de Javier Castro i Felip Gallart, i va comptar, a més de la presència de l'autor, dels altres dos membres del grup que encara estan entre nosaltres, Josep Ma Porqueras i Ramon Calderó.

Presentació del llibre "Els Tartanys a la terra de la música".

JORDI ORÓ. PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "ELS TARTANYS A LA TERRA DE LA MÚSICA". DIJOUS, 20 D'ABRIL DE 2017

Felip Gallart Fernàndez

Esporgar un llibre

A mitjans de l'any 2014 el Jordi Oró em va dir que estava escrivint un llibre sobre la seva etapa amb el conjunt musical artesenc "El Tartanys", que va actuar entre els anys 1969 i 1972 i després una segona etapa revival entre 1994-1996. Coneixent la tossuderia del personatge estava convençut que el tindria enllestit en menys d'un any. Em va demanar alguns consells i jo li vaig dir: "tu tira. Explica les teves vivències. Agafa el teu rastre i no t'aturis, perquè si et pares ets pell". Van passar uns mesos i a l'abril del 2015 se'ns va presentar, al meu germà i a mi, amb dues llibretes d'espiral escrites amb bolígraf. Estem arreglats, vaig pensar. I li vaig dir: "Ostras Jordi, tot això s'hauria d'escriure a l'ordinador". I ell que em contesta: "Felip! Fes-ne el que vulguis. Si veus que no està bé ho fotem al foc i tan amics". I jo que li dic. "A veure, deixam-ho llegir amb calma i et dic alguna cosa. Però

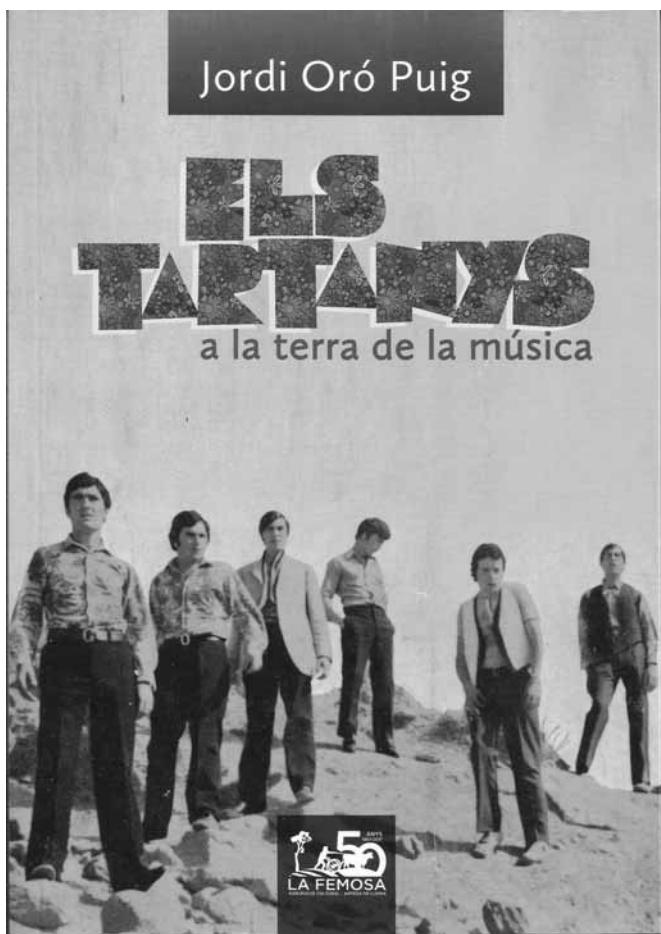

Acte de presentació del llibre de Jordi Oró.

pensa que s'haurà d'entrar a l'ordinador, perquè si no ho fem així cap editorial, ni impremta en voldrà saber res.". No les tenia totes. El Jordi havia treballat tot un any i ara havíem de decidir què en fèiem d'aquell sac de feina. I si allò resultava un saldo? I si era un text de poca qualitat? Ho vaig llegir. La lectura em va resultar molt grata. Estava ben escrit. Era amè. Hi vaig veure possibilitats i tenia molt interès per a un lector artesenc, perquè a més de la història dels Tartanys recollia tota una època del nostre poble. El retrat d'una època de grans canvis. El retrat de l'impacte de la música pop dels seixanta i setanta en un poblet de l'interior de Catalunya i per extensió de tot el Ponent català, tan allunyats ambdós dels centres de decisió i de poder. I també el dibuix d'una voluntat de superació de sis joves, sis amics, dels seus anhels de llibertat i de canvi. Tenia interès i prou qualitat, però el problema persistia. "Jordi, l'arbre ja el tenim. Ara l'hem d'esporgar". I a fe de món que ho vam fer. El vam picar tot: més de 140 pàgines, més 70.000 paraules amb correcció ortogràfica inclosa. Una feinada que va fer la Pepita Guivernau. Després va venir la polida, la correcció estilística, treure repeticions, millorar algunes frases, eliminar barbarismes, en fi: hi vam treure unes 20 pàgines i en va resultar bàsicament el producte que avui presentem.

Jordi Oró Puig

Jordi Oró Puig va néixer el 22 de juliol de 1950 a Artesa de Lleida. És un home entusiasta, espontani, divertit, treballador, infatigable, constant, persistent, bona persona i apassionat, molt apassionat. El llibre que teniu a le mans és la seva visió de la vida dels Tartanys, però és molt més que això: és

Portada del llibre de Jordi Oró.

Jordi Oro a l'època dels Tartanys.

també un retall de la seva pròpia vida i de la seva manera d'entendre el món. I el sue món essencialment està format per quatre grans branques, quatre grans passions: la família, la música, la terra i l'amistat.

La família

Jordi Oró és fill de la Josepa Puig Freixenet de cal Xalep i del Jaume Oró Castillo de cal Ros, més conegut pel Jaumet del Ros. De família humil, de pagesos que havien d'anar al jornal per equilibrar una economia precària. Al llibre en dona alguns exemples. Quan el Jordi encara no tenia 13 anys, li demana una guitarra al seu pare i aquest li contesta: "Ja en tindrà, de guitarra, Jordi, i llarga que serà". El seu pobre pare ja n'hi hagués comprat de guitarra, si hagués pogut, però és que en aquells temps a casa del Jordi, i a la majoria de cases artesenques, no estaven per gaires guitarres, el pressupost familiar s'havia de dedicar a altres aspectes molt més lligats a la pura subsistència. Llavors l'autor diu que va començar a entendre un dels grans principis que regeixen l'existència: "Allà on no n'hi ha no en pot rajar". I és que malgrat la precarietat, el Jordi serva un gran record del seu pare. Un dels darrers exponents del pagesos que van seguir exercint el seu ofici amb animal de càrrega, un cop ja consolidada la gran revolució que va suposar el tractor per a la pagesia. Nascut l'any 1907, la vida no li va regalar res. "No va anar gaire a l'escola, però en va treure molt de profit" ens diu el Jordi. Un home que, malgrat la duresa de la feina del camp, encara tenia temps per explicar contes i llegendes dels cavallers templers, custodis del rei Jaume I al castell de Montsó. Una família, cal Ros, que fou una de les que més van patir les conseqüències de la Guerra Civil. Dos germans van morir, l'Eusebi al front d'Aragó i el Josep afusellat a Lleida. Al Jaume Oró als 31 anys el van mobilitzar al front d'Aragó i quan va tornar de la guerra el van dur a un batalló de treball a Irun i a Errenteria. Es casa amb la Josepa. Tenen cinc

fills. I viu la humiliació de la "història dels pans de Montsó", quan una parella de la Guàrdia Civil li prenen un sac amb uns pans blancs que havia comprat a Montsó per donar una alegria a la seva família. El pare del Jordi era un recalitrant antifranquista i amb l'oncle Campetxo escoltaven radio Pirenaica i malparlaven tothora de la dictadura i dels sequiers. No, no estaven per guitarres, però això no treia que fossin de la broma. El Jaumet del Ros era un home de la broma. Les seves facècies amb l'Aleix i l'oncle Manyo a Artesa van esdevenir llegendàries.

El Jordi té també un record per la seva mare, una mare patidora, comprensiva, sempre amatent, molt bona persona. I després vindrà la Cinta amb qui tindrà dos fills: el Joel i la Jorgina.

La música

A la pàgina 165 del llibre el Jordi esmenta una gran frase de Friedrich Nietzsche que sempre l'ha acompanyat: "La vida sense música és un error". I és que la música és la gran passió del Jordi, és on el Jordi aboca la seva persistent voluntat. Tot comença cap a l'any 1958 amb les cançons a la carta que sentia a la ràdio. El cinema a cal Tomàs. Els balls de l'Hogar, on des de la zona de la surra (zona que la mainada no podia traspasar sense arriscar-se a un cop de vímet a les cames) escoltava embadalit els Junior's de Cervià i el Joe Grifoll amb dues vocalistes de bon veure. O l'orquestra Madison

Jordi Oró i Josep Mª Porcheras (finals de 1968).

Debut dels Tartanys.

interpretant el twist de moda. Jordi Oró repassa la història de la música pop i de com va calant en el petit i humil espai del seu poble. I per la ràdio sonen els Sadows amb el cantant Clift Richard i el seu admirat i gran referent Hank Marvin a la guitarra. La irresistible irrupció de The Beatles, els Escarabats de Liverpool, i li'n dona notícia el Felip Domènec l'any 1963 i ja mai més podrà escapar del seu embuix.

Sempre la música. “A l'escola em costava aprendre els números i les lletres en canvi a la música em quedava tot a la primera i sense estudiar” ens diu al llibre. Sempre la música i la persistent voluntat d'esdevenir músic malgrat la precarietat, malgrat les poques possibilitats que ofería el poble aquells anys. Mossèn Josep Piñol. Temps del Concili Vaticà II. Per a l'Església eren també anys de canvis profunds. Josep Piñol va ser un capellà diferent. Va dinamitzar culturalment el poble. Va ser una veritable revolució. No era un sacerdot a l'ús. A més de les seves obligacions parroquials, exercia de periodista. No vestia la clàssica sotana. Regalava llibres als escolans. A casa tenia discos de cantants anglesos i americans i el Jordi els escoltava amb devoció. L'any 1963, amb només 13 anys es va emportar el Jordi a ràdio Lleida a cantar “Speddy González”. I ell, per uns moments, es va creure l'Elvis, un altre dels seus referents musicals. Tanta

Els Tartanys (1971).

era la passió del Jordi per la música i tanta era la seva voluntat, que davant de la negativa del seu pare de comprar-li una guitarra va decidir fabricar-se'n una amb el casc buit d'arengades, una llata per mànec i sis cordes de plàstic i amb aquest artefacte va començar a imitar l'Elvis i el John Lennon.

A l'empara de mossèn Piñol va començar la gran aventura. No solament els va donar recolzament, sinó que els va començar a ensenyar solfa. A les discoteques de Lleida sonaven The Beatles, els Rollings, los Brincos, los Ángeles, los Sírex, los Mustang... La primavera de 1968 en un concurs de rock and roll, el Jordi guanya un disc de l'Elvis. Als balls de Lleida sonaven els Ibaceta i els Siboney.

Els Tartanys (1971).

I a Artesa es formava un nou grup. Calia un nom. Si els Beatles eren els Escarabats de Liverpool, aquells nois volien esdevenir “Els Tartanys d'Artesa”. Hem de dir que a les nostres contrades un tartany és un cuc de terra. A l'Aragó els diran els *Tartanis*. I van donar el pas definitiu quan es van comprar els instruments i els amplificadors i van haver de demanar un préstec de 110.000 pessetes. No hi havia marxa enrere. Van aprendre música amb el sr. Poch i el 8 de desembre de 1969 van debutar a Artesa.

Les primeres actuacions van ser precipitades. A Mequinensa es van salvar pels pèls de fer cap a l'Ebre i, amb molt bon criteri, van fer una aturada per donar el famós gir copernicà. El professor Escartín i la incorporació del Ramon Calderó com a cantant van tenir molt a veure perquè després de la primera actuació amb cara i ulls a Albesa al setembre de 1970, el grup es consolidés i durant gairebé dos anys pugués oferir, sense massa sobresalts, una gran quantitat d'actuacions per diferents indrets de Catalunya i Aragó. El Jordi Oró no es deixa res i té també unes paraules pels xòfers

Els Tartanys (segona etapa).

que els van acompanyar i pels tècnics que, en un moment o altre, els van donar un cop de mà, així com també pel Ramon Badia, que en algunes actuacions va fer de cantant del grup. Al juliol de 1972 a Marimunt van realitzar la seva darrera actuació. El Ramon Calderó i el Jordi havien de marxar a fer el servei militar de forma imminent i es va desfer el grup. Aquesta era una gran eventualitat de l'època.

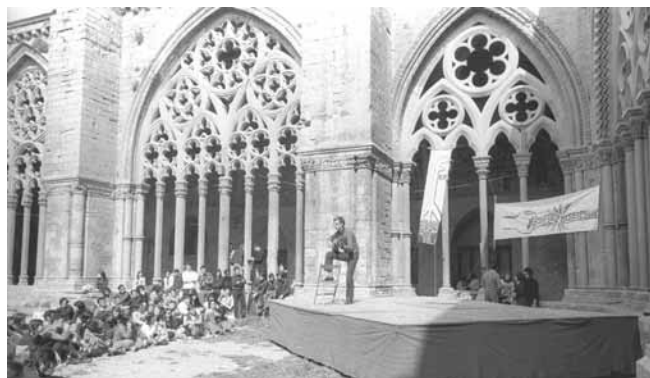
La segona etapa va ser més aviat un revival i va començar amb la celebració dels 25 anys el dia 8 de desembre de 1994 en una sala de la Llar del poble plena a rebentar. Es van replantejar tornar a tocar. Van assajar. Van incorporar el Miquel Niubó com a baix elèctric i l'octubre de 1995, com ja ho havien fet al setembre de 1970, fan la seva primera actuació a Albesa. Van actuar fins al 23 de juny de 1996. Una nit freda de Sant Joan, massa freda i tot, es van dissoldre definitivament.

La terra

La història musical del Jordi Oró, però no es va aturar. Ja hem dit que el seu ofici de pagès, la terra, és una de les altres grans passions. Entre 1974 i 1978 Jordi Oró esdevindrà el cantant de la pagesia, la veu del camp, el Raimon de Lleida... Amb lletres de l'Adolf Costafreda, del Carmel Biarnés, del Felip Domènch i d'ell mateix cantarà la pagesia i els seus problemes. A més musicarà poemes de la Maria Antonia Salvà i, sobretot, de Màrius Torres, el gran poeta de Lleida. El Jordi Oró és fins ara, mentre ningú no demostri el contrari, el primer artista que ho ha fet.

Com a cantautor Jordi Oró es farà un lloc d'honor dins de la música ponentina. Guanya el primer premi de Noves Veus a Barcelona. Esdevé una figura apreciada i valorada que sap recollir amb cançons els problemes i reivindicacions de la pagesia. A les "Sis hores de la Cançó" de 1976 el periodista Antoni Batista es desfà en elogis en una crònica que va publicar al "Diario de Barcelona". Diu així: "...la noticia de los dos días fue la gran acogida que tuvo en Bellpuig un hombre nuevo Jordi Oró... Jordi Oró

tiene madera. Textos muy cuidados y melodías muy encontradas... Con Oro se levantó el público y hubo comunicación en serio. Los problemas del agro leridano y la sentida reivindicación del payés están presentes en la poética de Oro de una forma auténtica, sin alambiques intelectualizados, popular". Compartia cartell amb Marina Rossell, Celdoni Fonoll, Dolors Lafitte, Xavier Ribalta, el Grup Coses i Ovidi Montllor entre altres artistes. Des de la Femosa vam recollir les seves cançons amb un CD, que reflecteix aquella època. Ara presentem el llibre de la seva època amb els Tartanys. Però ens manca encara un segon llibre on Jordi Oró expliqui aquesta etapa de cantautor. Tan de bo es decideixi a fer-ho. Si el Jordi no hagués escrit el llibre dels Tartanys aquesta història s'hauria perdut inexorablement. Tan de bo no es perdi ara la seva etapa de cantautor.

Recital de Jordi Oró al claustre de la Seu Vella de Lleida.

L'amistat

A les novel·les, a les pel·lícules i de fet a la vida de qualsevol persona, hem de distingir entre el que hom vol assolir i el que veritablement assoleix. Ja hem dit que el llibre "Els Tartanys a la terra de la música" és la història de sis joves que, amb ben pocs recursos i amb mitjans gairebé inexistent, aconseguen fer realitat el seu gran somni: fer un grup de música. Però pel damunt de tot és la història de sis joves que en fer un grup de música van esdevenir amics i que van continuar sent-ho. És la història d'una amistat que perdura en el temps. Els que ja no hi són: Felip Solé, Ramon Besora, Felip Domènch. Els qui resten: Josep Maria Porqueras, Ramon Calderó, Jordi Oró. Els Tartanys han aconseguit dos grans objectius: ser músics i ser amics. Jordi Oró ens ho explica amb sàvies dosis d'amenitat, d'humor, de bonhomia i de tendresa, les dosis exactes que calen es barregen sempre per assolir una bona i bella història, una història de música i d'amistat. La vida sense la música seria un error deia Friedrich Nietzsche. La vida sense l'amistat també seria un error. Que tingueu una molt bona i grata lectura.

ELS LÍMITS DE L'HUMOR

Roger Gil Barberà

Després de la condemna d'un any de presó a Cassandra Vera, penada per fer acudits sobre Carrero Blanco, i que l'Audiència Provincial de Madrid acceptés a tràmit una querrela contra el programa del Gran Wyoming, *El Intermedio*, per fer humor sobre el Valle de los Caídos em pregunto: Existeixen els límits de l'humor? D'una banda, Ricky Gervais, una eminència en el tema de la humorada, va popularitzar allò de "no perquè estiguis ofès tindràs raó". També hi ha gent a qui li ofèn el mestissatge, els homosexuals, els ateus... I no per això tenen raó. D'altra banda, David Broncano, presentador de programes d'humor de màxima audiència com "Loco Mundo" o "La vida moderna", assegura que "absolutament tots els acudits molesten algú". Fins i tot, la dita de "van dos cua el del mig" pot molestar el del mig. Finalment, Darío Adanti, dibuixant de còmics argentí, qüestiona el fet que "es vulguin posar límits a l'humor però no es posin límits a altres gèneres, com per exemple, el drama". Bàsicament l'humor és l'única categoria del món que la gent s'atreveix a classificar com a bon humor o mal humor. Heu sentit a parlar mai de bona literatura i mala literatura? O de bona pintura i mala pintura? No, oi? El que passa amb l'humor és simplement un intent de desprestigiar el gènere. Que l'estat espanyol persegueixi l'humor

i, concretament, l'humor contra dictadors, recorda perillosament l'Alemanya del 1943. M'explico; en plena decadència nazi, Marianne Elise K, una treballadora d'una fàbrica d'armes, va fer el següent acudit: Adolf Hitler i Hermann Göring (líder de la flota aèria alemanya més coneguda amb el nom de Luftwaffe) estan a sobre de la torre de radiodifusió de Berlín quan el Führer diu: "Escolta, Göring, m'agradaria donar una alegria al poble. Què creus que podria fer?" I Göring va contestar: "Per què no proves de saltar?". Per aquest acudit, Marianne Elise K va ser afusellada.

Llavors existeixen els límits de l'humor? La resposta és no! Parafrasejant Ovidi Montllor i Mengual, l'actor i cantant valencià, hi ha gent a qui no li agrada que es parli, s'escrigui o es pensi en clau d'humor. És la mateixa gent a qui no li agrada que es parli, s'escrigui o es pensi.

Imatge de "Foro paralelo".

L'AGRUPACIÓ CULTURAL LA FEMOSA 50 ANYS DE LA SEUA FUNDACIÓ

Adolf Costafreda Castillo

Com que de tot això que aniré dient o escrivint no en tinc cap testimoni escrit, ho he de fer refiant-me només de la meua memòria, la qual, al cap de cinquanta anys, no puc garantir que sigui del tot exacta, però, com que no tinc cap més manera de fer-ho, tiraré endavant tal com he dit. A la revista de LA FEMOSA corresponent al número 284, hi surt un article meu titulat "La Meuca", 50 anys després. (crònica de la desaparició de l'Agrupació Jovenívola). "La Jovenívola" aquesta entitat que, sense estar legalitzada va durar 5 anys i que la vam donar com a desapareguda el setembre de 1966, després dels articles de la revista LA

MEUCA que van propiciar el tancament de la Biblioteca del que és ara la Llar del Poble. Davant la negativa de la "Hermandat Sindical" de tornar-nos a deixar a utilitzar la Biblioteca per poder seguir fent-hi activitats culturals, vam posar fil a l'agulla per fer una nova agrupació cultural. És en aquest punt on va començar la història de l'AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA". D'alguna manera, nosaltres estàvem en contacte amb "activistes" de Lleida, això que en termes col·loquials en dèiem "catalanistes". Ells ens deien que això de fer una agrupació legalitzada pel Govern Civil que ens ho traguéssim del cap, que no ho aconseguiríem. Ningú no se n'havia sortit, però nosaltres tossuts vam tirar endavant. Encara que per tots els efectes érem gent treballadora, no estàvem acostumats a les coses on s'havia de remenar papers i menys en coses oficials com anar a legalitzar una agrupació cultural. Tímids en aquestes qüestions, vam anar al "Gobierno Civil" a preguntar tots els passos que ens calia fer per crear una entitat cultural. Ens va sorprendre agradablement l'amabilitat amb que ens van atendre. Va sortir un xicot jove i simpàtic que, amb tota mena de detalls, ens va explicar tot el que ens calia. Primer que tot havíem de ser un mínim de 10 persones majors 18 anys. Havien de redactar uns estatuts, aprovar-los en una assemblea i portar-los amb unes quantes pòlisses i tres llibres: un de registre de socis, un

Exposició de l'A. C. La Femosa a la Biblioteca.

d'actes per guardar els acords de les assemblees i un tercer per portar la comptabilitat de l'entitat. Això dels llibres, però, els havíem de portar un cop els estatuts fossin aprovats. A més a més l'entitat havia de nàixer amb un fons monetari indeterminat per pagar despeses. En el nostre cas particular el vam deixar per 5000 pessetes. En el primer llibre de comptes hi consta, però, 6000). Un cop aprovats els estatuts calia redactar una acta fundacional i, tot junt, portar-ho al Govern Civil perquè ens donessin el vist i plau. Fins a aquest punt ho vam entendre bé, però i els estatuts, com havien de ser els estatuts?. Endevinant les nostres preguntes, aquell xicot ens va donar la còpia (una còpia molt ben impresa en una mena de llibret) dels Estatuts del "Club de Lectura" d'Artesa de Segre. Aquests Estatuts ens van servir per anar-los adaptant a les nostres necessitats.

Encara que tot ho haguéssim entès bé, vam haver de tornar alguna vegada més al Govern Civil. En una de les vegades va ser per qüestió de noms. En tots els nostres escrits parlàvem d'Agrupació Cultural i prou. Com que veníem de l'Agrupació Jovenívola, Agrupació Cultural ja ens semblava un nom correcte, però no. Aquell noi que sempre ens atenia ens ho va fer entendre bé: d'agrupacions culturals n'hi ha moltes, però totes tenen, han de tenir, un nom propi per diferenciar les unes de les altres.

Així que ens va caldre cercar un nom adient per la nostra agrupació. Quin nom li posarem?. Després de moltes discussions va sortir el nom del riuet la Femosa que dona nom també a una partida del terme: LA FEMOSA. D'un començament no agradava a tothom aquest nom, és clar, però ara, després de cinquanta anys sembla que amb el nom la vam encertar. Hi ha una cosa que em balla pel cap i és la redacció de l'ACTA FUNDACIONAL si és que en vam fer. Segurament que sí que vam redactar-la, però si és així, vam ser tant poc previsors que no en vam guardar còpia?. Hi ha una altra cosa que no entenc i és que, a la darrera pàgina dels Estatuts hi ha mitja pàgina en blanc, espai en blanc que vam aprofitar per posar-hi, escrit a mà el nom i la signatura dels fundadors de "La Femosa". Podria ser que aquestes signatures al final dels estatuts fossin l'equivalent de l'acta fundacional?. Bé, amb tot el que havíem presentat al Govern Civil al final, només calia esperar la resposta a la nostra sol·licitud de l'aprovació legal o no de l'Agrupació Cultural LA FEMOSA.

Passat un temps prudencial del lliurament de tota la documentació, i en vista que no ens deien res. Pensant-me que segurament no ens l'autoritzarien, vaig anar al Govern Civil a preguntar-ho. Aquell xicot simpàtic de sempre, que ja em coneixia sobradament, em va dir: L'Agrupació Cultural LA FEMOSA, ja és una agrupació legal. Com que jo li vaig preguntar com era que no ens havien dit res, em va dir que tota la documentació l'havien tramès a l'Ajuntament d'Artesa de Lleida i era l'Ajuntament que ens l'havia de fer arribar a nosaltres. Naturalment, quan vaig arribar a casa, em va faltar temps per anar a Casa de la Vila a buscar tota la documentació. No recordo si l'Eloi Oro, el secretari, em va fer algun comentari abans de donar-me tots els papers. Una altra sorpresa: Els papers anàvem dirigits a Jordi Besora, uns del fundadors que tenia la seua signatura junt amb les altres. Dies més tard, aquell xicot del Govern Civil m'ho va aclarir. Havien enviat els papers a nom del Jordi Besora perquè els va semblar que, aquest nom destacava dels altres. Encara que no ho puc assegurar, penso que, aquest detall del Jordi Besora, bé a confirmar-me que no havíem redactat una ACTA FUNDACIONAL perquè, si hagués estat així, hi hauria constatat el nom d'un president o presidenta amb al qual s'hauria adreçat tota la documentació.

Això d'haver d'anar a buscar a Casa de la Vila els papers de la legalització de LA FEMOSA em va contrariar molt, però tot seguit me'n vaig adonar. Era lògic que els enviessin a l'Ajuntament, ja que nosaltres, en tot el paperam no havíem deixat cap adreça. I és que no en teníem d'adreça. Ens trobàvem en un cas paradoxal: teníem els papers en regla i no teníem una adreça, un local social, des d'on poder portar a terme les nostres activitats. A la Biblioteca semblava que no hi podíem accedir, ens vam posar a cercar, diguem-ne desesperadament, un lloc, un espai que pogués servir com a local social. En vam trobar un als baixos del que llavors era ca l'Ambrosió, al carrer Portal, era un espai no gaire gran que s'hi accedia per una porteta que donava al carrer Mestre Ginera. Aquest edifici, llavors, era propietat de Fèlix Solé. Hi vam començar a fer obres i, quan ja les teníem gairebé enllestides, el Felix amb el qual teníem bones relacions, se'n va desdir, és a dir; havia posat la casa en venda. La van comprar els de ca la "Guinelda".

En aquest punt es va començar a rumorejar (aquest és un procés que jo no sé ben bé com va anar) que la "Germandat Sindical" estava disposada a deixar-nos altre cop la Biblioteca, amb la condició que no hi intervinguessin, en aquesta reobertura, cap de les persones més compromeses amb l'episodi de "La Meuca". Això rai, vam pensar. Fem una junta nova. En aquest punt ens va venir bé el tenir poca memòria, però de fet jo no recordo que haguéssim votat una junta perquè portés a terme tots els tràmits de la legalització. No en teníem de junta i si en teníem,

Exposició de l'A. C. La Femosa a la Biblioteca.

Exposició de l'A. C. La Femosa a la Biblioteca.

va començar a fer feina, com si diguessin a preu fet.

Rellegint tot el que he escrit fins ara, m'adono que m'he deixat algunes coses al tinter. I són les dates de tot aquest procés, les quals, encara que no hi fossin no passaria res, però penso que queda millor posant-les-. Els Estatuts de "La Femosa" que vam presentar porten la data de 2 de febrer de 1967. **La primera data que confirma la legalització de LA FEMOSA és l'1 d'abril de 1967**, junt amb aquesta data diu que LA FEMOSA ha quedat

els noms dels seus components ningú no els recordava.

Així que, la "nova Junta", potser no era nova, però per tots els efectes, era la Primera Junta de l'Agrupació Cultural LA FEMOSA.

Encara que no tinguéssim local ja havíem començat a imprimir el que serien, els primers números del que és avui la revista LA FEMOSA. El primer número només té un ful i no porta cap data, només, a la capçalera hi diu: Agrupació Cultural LA FEMOSA. Butlletí nº 1, però al Butlletí Nº 3 porta la data de novembre de 1967, ho sigui que, el primer, devia de sortir al setembre. El Butlletí Nº 3 començava amb la notícia: **JA TENIM JUNTA NOVA. I segueix: Com tots sabem. El dia 12 dels corrents es va votar una junta nova per posar-se al front de "La Femosa". Aquesta junta va reunir-se el dia 16 per repartir-se els càrrecs que, d'ara en endavant exerciran. La Junta ha quedat així: LLUÍS NIUBÓ, president. RAMON BADIA, tesorera. JAUME GALLART, secretari i CONXITA CAPELL, RAMONA GARRÓS, ÀNGELS FLORENSA i Mª PILAR BADIA, vocals.**

Esperem que aquesta "Nova Junta" sabrà responsabilitzar-se i tirar endavant la nostra Agrupació.

Felicitats i a la feina!

*****

Ja amb les claus de la Biblioteca. Amb una Junta recent elegida i encara amb el bagatge organitzatiu que ens havia deixat l'Agrupació Jovenívola, es

enregistrada a la llista d'associacions provincials amb el número 82. Quan més amunt dic: **La primera data de la seua legalització**, és perquè en els tres llibres que havíem presentat, un per la llista de socis, un altre per apuntar-hi les actes i el tercer un llibre de caixa. Aquests tres llibres, com si fossin "llibres dedicats", a cadascun hi ha un breu escrit i la signatura del governador i la data. Doncs bé, si l'aprovació dels estatuts és de l'1 d'abril, la signatura del governador a cada llibre es del 3 de maig. No canvia res, però és curiós de remarcar-ho. ¿Quan es va tenir la certesa que la "Hermandat Sindical" ens tornaria a deixar les claus de la Biblioteca?. No ho sé com va anar, perquè sobre aquest punt estic completament en blanc. No em recordo de res. Sort, però, que ja havíem començat a publicar el nostre Butlletí i, rellegint-lo, puc fer-me una vaga idea de com es va desenvolupar la cosa.

Hi va haver, com si diguéssim, una mena de cua per fer-se soci de LA FEMOSA. Així que quan cercàvem signants majors de 18 d'edat per legalitzar LA FEMOSA, ens va costar de trobar-ne 14, ara que no calia ser major d'edat, a la primera llista de socis que hi ha al Llibre de Socis, s'hi pot llegir un centenar de noms. Noms encapçalats, com no podia ser d'una altra manera, pels noms dels membres de la Junta Directiva. Els 14 noms dels socis diguem-ne fundadors que trobem signats al final dels Estatuts, també hi són, barrejats aleatòriament, dins la llarga llista.

GOBIERNO CIVIL
DE
LÉRIDA

Sección de Coordinación y Relaciones Públicas

Fecha: 1 abril 1967
Negdo: 11.12
Núm.: 2635
S/Ref.:
N/Ref.:
Asunto: Reconocimiento fines asociación

Sr. D. Jorge Besora Bernau
Agrupación Cultural "La Femosa"

ARTESA DE LERIDA

Vistos los Estatutos de la Asociación denominada AGRUPACION CULTURAL "LA FEMOSA", y

RESULTANDO que en sesión celebrada el 19 de febrero de 1967, cuya acta consta en el expediente, se acordó la constitución en el Municipio de Artesa de Llerida de una Entidad denominada Agrupación Cultural "La Femosa".

RESULTANDO que según el art. 2º de los Estatutos, son fines de la referida Asociación: fomentar y cultivar las ciencias, artes, deportes y todo cuanto constituya una manifestación de cultura al mayor servicio de Artesa de Llerida y de la Patria.

Vistos los artículos correspondientes de la Ley de Asociaciones de 24 de diciembre de 1964, y Decreto de 20 de mayo de 1965 por el que se dictan normas complementarias de aquella Ley.

CONSIDERANDO que los fines perseguidos por la Entidad son lícitos y determinados respecto de las actividades que se propone desarrollar.

CONSIDERANDO que el patrimonio fundacional de la asociación asciende a 5.000 ptas. y el límite del presupuesto anual se cifra en 5.000 ptas., quedando la actividad social prevista circunscrita al término municipal de Artesa de Llerida de esta provincia, por lo que este Gobierno Civil es competente para dictar la oportuna resolución.

CONSIDERANDO: que los Estatutos contienen todas las menciones requeridas por el art. 3º, apartado 2 de la Ley de 24 de diciembre de 1964.

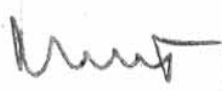
Este Gobierno Civil en uso de las atribuciones que le confiere el art. 3, apartado 4, de la Ley de Asociaciones, ha resuelto reconocer la licitud y determinación de los fines de la Agrupación Cultural "La Femosa", la cual se ajustará en su funcionamiento a lo establecido en sus Estatutos y acuerdos validamente adoptados por la Asamblea General y Organos directivos dentro de la esfera de su respectiva competencia, y en lo en ellos no previsto a lo establecido en la Ley de 24 de diciembre de 1964 y disposiciones complementarias.

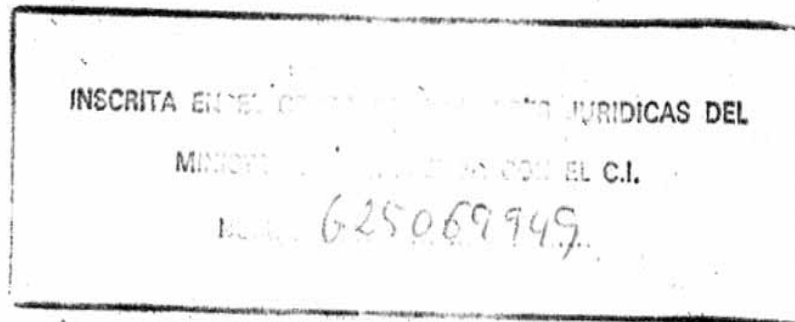

Visados los presentes Estatutos de la AGRUPACION CULTURAL LA FEMOSA, con forme a lo prevenido en el art. 3 de la Ley de 24 de diciembre de 1964, haciéndose constar que ha quedado inscrita en el Registro provincial de Asociaciones con el nº 82.

Lérida, 1 de abril de 1967
EL GOBERNADOR CIVIL

Document de visat dels estatuts de l'Agrupació Cultural La Femosa.

Diligencia. — Para hacer constar que se habilita el presente libro de Contabilidad que consta de cien folios útiles, perteneciente a la Agrupación Cultural "La Femosa" de Artesa de Lérida, entidad inscrita en el Registro Provincial de Asociaciones, con el nº 82.

Lérida 24-enero-1967.

El Gobernador Civil.

Diligència d'habilitació del llibre d'Actes de l'Agrupació Cultural La Femosa.

LES BIRBADORES

Felip Gallart Fernàndez

Dins del nostre objectiu de recuperar tasques tradicionals de la nostra pagesia tal com es feia tradicionalment abans del procés de mecanització agrària, el dia 19 de març vam reproduir la tasca de birbar el camp que l'11 de desembre vam sembrar d'espelta. La Maria Piñol, la Cèlia Argilés i la Montserrat Argilés es van abillar amb vestits d'època i van reconstruir aquesta tasca.

Birbar segons el diccionari Alcover-Moll consisteix a tallar o arrabassar les herbes i la fullaraca que creixen dins del sembrat i el perjudiquen. Abans de l'extensió dels herbicides i altres productes químics el control i eliminació de les herbes perjudicials per als sembrats es feia de forma totalment manual. Com era una feina fàcil d'aprendre, esdevenia una de les primeres feines on s'iniciaven els joves en el treball. L'acostumaven a fer les dones de la casa, joves o no tan joves. I no era gens estrany en aquells temps de veure pels camps del nostre terme colles de joves birbadores vinclades sobre els sembrats o pels camins, de bon matí o quan la tarda queia, camí de la llar, amb la falda plena d'herba per als animals o amb quatre flors per guarnir els balcons

o algun racó del corral de casa. Aquest és el tema d'aquest preciós i celebrat sonet del gran poeta lleidatà Magí Morera, una de les figures cabdals de la nostra Renaixença. Es titula "les birbadores".

Les he vistes passar com voleiada
de cantaires ocells quan trenca el dia,
i del tendre llampec de sa alegria
ne tinc l'ànima alegre i encisada.

Al cap i al pit, roselles; la faldada,
entre herbatges i flors, se'ls sobreixia,
i en cares i ulls i en tot el seu lluïa
del jovent la ditxosa flamarada.

Passaren tot cantant...! La tarda queia...
i esfumant-se allà Illuny, encar les veia,
lleugeres, juvenils, encisadores...

com si amb llum de capvespre cisellades
sobre marbre boirós, les birbadores
fossin el fris d'algun palau de fades.

Un homenatge, el nostre també, a aquelles dones tan treballadores, infatigables, que han estat la base i l'eix del nostre desenvolupament.

ELS TEMPLES DE PALITANA

Joan Ramon París Oró

Una de les més interessants conferències en què he assistit va estar dedicada a l'Índia desconeguda. El conferenciant era un home de mitjana edat, expert en viatges i en la vida mateixa. Recordo vagament que va parlar del diví i de l'humà, va dissecar les entranyes d'aquest país misteriós. Però del resultat del seu discurs em vaig quedar amb dues anècdotes, pinzellades d'una nació. La primera fa referència a una qüestió moral, mentre que la segona es refereix a un lloc màgic que es troba en el Gujarat, que està situat a l'oest del país.

Va succeir que, en un temple es va trobar amb un pobre que demanava almoïna a les escales d'accés. El vell va ajuntar les mans en senyal de gratitud pels diners que li havia donat el viatger. No obstant això, després d'una reflexió sobtada va tornar sobre els passos en considerar que havia estat poc i que aquell home mereixia una suma més alta.

La fermesa amb què va estendre les dues mans en clara actitud de rebuig el va desconcertar. Es preguntava, com era possible el menyspreu a una quantitat tan generosa? "Amb el que m'has donat abans ja en tinc prou per menjar". "No necessito res més per viure avui". "Demà els déus diran". El nostre conferenciant va entendre la lliçó moral que li havia donat aquell home cobert amb parracs.

Pobre, però digne, li va demostrar que en la vida s'havia de viure el present i que res ni ningú pot garantir el nostre futur.

La segona anècdota explica que a la part superior d'una muntanya, tot vorejant el mar, es troben els temples jainistes de Palitana. És un dels màxims exponents espirituals de l'Índia i en particular del jainisme. Pujar les 1600 escales és tota una experiència que marca el teu esperit. L'esforç val la pena, ja que allà et trobes amb multitud de temples meravellosos, només fa falta traspasar una porta tallada a la dura roca per imaginar l'entrada al paradís.

No feia falta que digués res més en aquell instant, el meu desig era conèixer aquell lloc escollit pels déus. Aquest desig es va incrementar quan va passar unes diapositives en les quals es veia l'estampa d'uns temples arcaics que s'alçaven davant l'oceà. No hi havia cap dubte, la pròxima ocasió m'escaparia cap a aquella zona del món.

D'anteriors viatges coneixia que el Rajastan la província limítrof amb el Gujarat albergava en el seu si grandiosos temples d'origen jainista. El jainisme és una curiosa religió sorgida al segle XV, que té entre les seves principals característiques la prohibició de matar cap ésser viu, ni tan sols insectes. No és estrany veure com els fidels van amb la boca tapada amb un mocador per evitar menjar-se involuntàriament algun d'aquells éssers minúsculs.

La figura de Jain, el "mestre espiritual" que va organitzar una doctrina igualitària, en un país que viu sota el sistema de castes, va portar un alè d'aire fresc a la conservadora societat hindú. La igualtat de les persones sense distinció de sexe o d'origen, la integració amb la naturalesa a la qual no cal danyar de cap manera va anar calant davant d'uns grups socials que anhelaven superar els llastos del passat.

El jainisme es desenvolupa sobretot a l'est de l'Índia, i en particular a les regions del Rajastan i Gujarat. Va ser en aquesta última regió, on es va erigir un complex de temples, que es pot considerar una de les principals fites de l'art a la península indostànica. És també el bressol de Ghandi i el principal escenari de les protestes contra el colonialisme britànic.

La seva orografia particular, com una península, repercuteix en la idiosincràsia de la regió. No és casual que a la ciutat de Jamnagar estigui situat un temple en què es canta interromptament durant les 24 hores fins arribar al tràngol. Ni tampoc que en aquest petit territori s'instal·lin dos grans complexos de temples processionals com els de Jannagar i Palitana. Tot fa pensar en un acusat misticisme que impregna la zona.

Temples de Palitana.

Temple de Palitana.

En el Rajastan havia visitat el fastuós temple de Ranakpur, proper a la ciutat d'Udaipur, meravellós lloc, que convida a la calma i meditació mentre passeges per les seves esveltes columnes. En el seu interior regna una atmosfera especial en la qual amb prou feines és perceptible el soroll d'un mosquit. Les trepitjades ressonen mentre t'acostes a una estàtua de marbre que sembla veure-ho tot. Impactant presència que fa sentir-te empetitit, i et mostra com a pàl·lid reflex dels avatars del destí.

Si Ranakpur imposa, em preguntava com serien aquells temples situats en els cims de les muntanyes, on es dirigeixen milers de pelegrins per congraciarse amb el cosmos. D'Udaipur a Ahmenabad, la capital, no hi ha gaires hores d'autobús. La ciutat, enorme i molt congestionada, no convida precisament al passeig. És millor fer una breu estada i continuar fins a Palitana en bus nocturn.

Em vaig allotjar en un hotel senzill enfront de l'estació, però el primer contacte amb l'urbs va ser una miqueta insatisfactori. No tenia cap encant especial, desordenada, amb multitud de petites tendes i magatzems desastrats. El carrer principal conduïa cap a la pujada de la muntanya, que l'endemà hauria d'explorar.

Gairebé no podia dormir, recordava la meua experiència de Jannagar: escales gruixudes que s'alçaven en camins estrets que vorejaven les impressionants moles. Tot un dia de marxa per aconseguir uns temples de somni erigits en el més alt i escarpat de les roques.

A través dels miradors, era possible contemplar no sols la vasta immensitat de les muntanyes, sinó també com el camí serpentejant es perdia en un horitzó, on destacaven vetusts edificis monàstics situats en els cims de les muntanyes. El retorn va ser brutal, la baixada d'aquells graons

van trencar la meua musculatura. Tan sols va ser baixar el darrer graó quan una enrampada horrorosa va fer que em doblegués els genolls amb acusats gestos de dolor. Va caldre que m'atengués un massatgista sobre el terreny per alleujar les molèsties.

Ocorreria el mateix a Palitana?. Era la pregunta que em feia quan vaig notar molèsties a l'esquena. Alguna cosa estava passant, i estava experimentant els primers símptomes. En el temple principal de la ciutat s'amuntegava una ingent multitud ansiosa per dipositar les seves ofrenes als déus, abans de començar l'ascens dels més de tres mil cinc-cents graons que donen accés als seus temples. És una construcció pintada de blanc, coberta amb voltes, adaptada per albergar a gran quantitat de fidels. Al fons un gran altar presideix el lloc i és possible observar com Jain el fundador de la secta està cobert de flors vermelles que es confonen amb el vapor de l'encens.

L'ascensió de moment em semblà més fàcil que la de Jannagar, són menys graons i estan molt més adaptats. El camí és més ample la qual cosa permet evitar xocar amb la gent que va en sentit oposat. Al llarg de la ruta, hi ha seients sota unes portalades que permeten moments de descans. També compleixen el seu paper "les aiguadores" esperant els clients en les seves petites tendes distribuïdes estratègicament al llarg del camí. De fet, resulten una benedicció ja que pots arreplegar aigua que et permet refrescar-te de l'aclaparadora calor de la zona. L'aigua concentrada en grans tenalles és en aquell lloc tan preciosa com l'or.

A mesura que ascendeixo per les serpentejants escales vaig creuant-me amb pelegrins de l'Índia més profunda. De vegades haig de fer-me a un costat per deixar pas als portejadors que porten en un palanquí de l'època vuitcentista els clients rics que es poden permetre el luxe d'arribar sense amb prou feines esforç al cim. El servei es va imposar per donar la possibilitat als ancians o malalts de visitar els santuaris. No obstant això, com que "poderós cavaller és en diner" no és estrany que gent grassa es deixi portar per quatre homes robusts, resistents, capaços de volar per l'ampli corredor que conformen les blanques escalinates.

En les múltiples parades que la massa es veu obligada a realitzar, es pot observar nombrosa gent situada per tots costats. Les dones despleguen els seus vels com si fossin escuts, intenten protegir-se d'un sol abusador. Elles no perden el somriure i parlen de la gran experiència

que suposa l'ascensió. Pot més la fe que les privacions, o millor dit les incomoditats del "camí" uneixen la gent i l'afermen per aconseguir la plenitud.

A mig camí del cim, s'alça un petit temple que resulta parada obligada per a tot pelegrí. Doncs bé, em trobava assegut contemplant el jardí, quan vaig ser expulsat del lloc. La causa era el portar pantalons curts, la qual cosa semblava ofendre els déus.

Deixar les cames al descobert havia provocat controvèrsia entre els pelegrins. Havien estat diferents dones de mitja edat que mostraven la seva repulsa per la meva indumentària, però també d'altres havien defensat la meva postura. Sense dir res em vaig veure ficat de ple en una disputada controvèrsia entre tradició i modernitat. Les que d'una banda enaltien el respecte a les deïtats enfront de les quals veien en uns curts pantalons la manera més còmoda i pràctic de pujar al cim. Em va estranyar que cap home opinés en el debat i vaig pensar que allò era alguna cosa que potser poc o gens els importava o bé que donarien la seva equiescència segons el dictat d'elles.

El camí va ascendint entre el mar i la muntanya. La vista és inoblidable, barquetes de pesca desplegant les seves blanques veles es veuen diminutes a l'horitzó, allí on se suposa que es troba Pakistan, l'incomode veí.

A mesura que pujo, la vida a la vall es veu més diminuta, m'imagino la gent fent les seves vides quotidianes alienes al que esdevé més enllà de les seves comunitats. Al final arribo a una bifurcació, la qual cosa indica la proximitat del recinte sagrat. Giro cap a l'esquerra, sempre al costat del mar per trobar les primeres pedres que donen accés al complex monàstic.

Un nombrós grup de músics es troba amuntegat al pati d'un dels temples. Vestits de blanc, amb turbants vermells, la pell bruna els dona un aire regi, solemne. Cants a l'uníson, frases repetitives a manera de "mantres" que escolten amb devoció els fidels devots. És una escena irreal, surrealista, d'acord amb el conjunt que s'obre en tot el seu esplendor davant dels meus ulls.

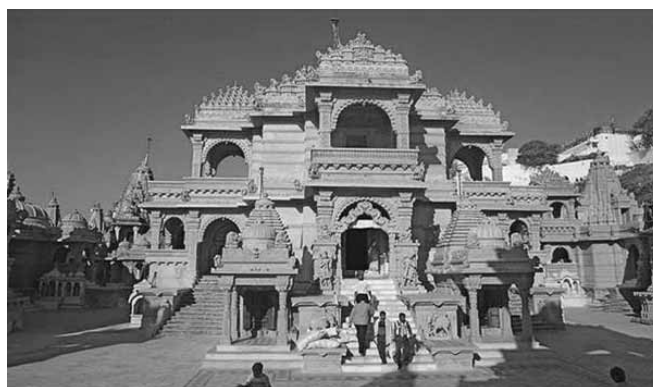
Dones que amb la cara tapada amb mocadors acudeixen a adorar el gurú esculpit en marbre blanquinós. Encara que els insectes campen per onsevulla està prohibit matar-los com a part que són de la natura, de la formació d'un "tot" comú. Les cúpules amb sumptuosos marbres tallats, inunden tota la muntanya. Les històries que narren al·ludeixen a la bondat de la vida del profeta, s'enalteix la seva modernitat i saviesa.

Contemplant els insignes edificis, sota un sol de justícia, vaig notar sobtadament un fort dolor a l'esquena que va fer que em plantegés el retorn immediat. No sabia el que era, però com la coïssor augmentava vaig començar la baixada dels més de tres mil cinc-cents graons que m'esperaven. Era tard i no quedaven gaires hores diürnes per continuar el trajecte.

Quan baixava els primers graons, comprovo que amb prou feines hi ha gent que m'acompanyi. La gran majoria de pelegrins s'han prostrat en els enormes altars de marbre en els quals es presenten multitud d'ofrenes, amb els rostres de les figures guarnides amb flors i diferents objectes impossibles de quantificar. Una vegada fetes les pregàries, escoltats els ressons de la música, realitzats els cants rituals, dansat en homenatge al més enllà. Quan s'han retrobat amb la unitat dins del marc incomparable sumit entre el barroquisme i el misteri s'han aixecat tot d'una i han i han emprès el llunyà camí de tornada a la civilització.

Camino es solitud, quan el sol comença a baixar, encara, ara i adés, m'avança algun ancià assegut en un palanquí daurat. Els seus quatre portadors són corredors nats que no dubten a portar a coll al relaxat client. Allà, al lluny, veig una parella d'estrangers que inicia l'ascens a una hora inusual, sens dubte és el millor moment per realitzar-lo ja que el sol està baix. Però el camí és llarg i arribaran al cim en plena nit, quan el lloc estarà desert, no crec que sigui aquesta, una bona opció. Per fi arribo a la ciutat, sento els músculs de les cames fets miques, i m'esfondro en el temple que dona inici al camí. Ara el lloc roman desert, em serveix de descans, recobro les forces necessàries que em permetran arribar a l'hotel.

PD: la causa de les molèsties era un herpes de l'esquena, que més tard va ser tractat per un homeòpata a Ahmedabad. Això també va ser una aventura, però és una altra història.

Temple de Palitana.

CRÒNIQUES DEL CF ARTESA DE LLEIDA

Oriol Liarte Torrelles

CF Albesa 2 - CF Artesa de Lleida 2

Partit marcat pel mal temps, amb un fort vent durant bona part del matx, on l'Artesa no va poder sumar els 3 punts. En la primera part els locals van gaudir del vent a favor, fet que van aprofitar per generar nombroses ocasions, amb bona resposta en totes per part del porter visitant. Els de l'Artesa van tenir part de la possessió, però no van poder generar gaires ocasions de gol. En una jugada per banda, l'Artesa va forçar un penal, que va transformar Gerard Horra per fer el 0-1. Malauradament, al final de la primera part, l'Albesa va transformar un penal comès sobre un dels seus davanters, per empatar el partit. Aquest cop va fer molt mal a l'Artesa, que va sortir a la segona part amb més cor que cap. Llavors, va tenir lloc una de les jugades clau del partit, en que els blanc-i-blaus van tenir un 1 contra 1 amb el porter rival, que no van poder definir. A la mateixa jugada, l'Albesa va aprofitar la contra per marcar el 2-1. Tanmateix, aquell gol va despertar els jugadors de l'Artesa. Els va donar l'energia necessària per aixecar el partit. En una contra van aconseguir el segon gol, obra de Gerard Horra. El 2-2 era un raig d'esperança pels visitants, que veien que la remuntada era possible. A partir d'aquell moment, l'Artesa va tancar l'Albesa al seu camp, amb llargues possessions de pilota. Llavors van arribar les millors ocasions de gol per marcar el 3er. Tot i això, l'encert del porter local i la falta de definició dels d'Artesa va impedir que es produís la remuntada.

Partit per prendre nota i aprendre dels errors, però també cal destacar l'actitud dels jugadors de l'Artesa, que van lluitar fins al final per poder treure els tres punts.

CF Albesa: I. Sabally, C. Sanmartí (A. Redondo), C. Munté, C. Cisoko, J. Ametlla, X. Farré (A. Palau), P. Bernat, X. Fulla (X. Martínez), M. Ribas (J. Ferreira), D. Reig i J. Puig.

CF Artesa de Lleida: Ó. Solé, O. Liarte (J.M. Masip), X. Vidal (D. Carrera), I. Borrell (S. Puertas), E. Liarte, M. Rodríguez (A. Moreno), M. Iglésias, I. Vidal, V. Carretero, C. Sanjuan i G. Horra.

CF Artesa de Lleida 2 - Bell-lloc A C 1

Victòria treballada per col·locar-nos al 2ⁿ lloc de la classificació. L'Artesa va dominar el joc durant tota la primera part, fet que va aprofitar per generar nombroses ocasions de gol. Tanmateix, els locals no van estar encertats i no van poder transformar-ne cap. El Bell-Lloc es mostrava fràgil en defensa, però va demostrar que podia provocar algun ensurt, mitjançant la contra. Al final de la primera part, un

conjunt d'errades dels locals va propiciar un 1 contra 1 dels visitants, que van aconseguir provocar la pena màxima. Els visitants marcaven el 0-1 de penal. Malgrat això, l'Artesa va creure en tot moment en la remuntada, ja que les coses s'estaven fent bé. L'únic que faltava era transformar les ocasions. D'aquesta manera, en una jugada per la banda, Gerard Horra va definir un 1 contra 1, empatant el partit. L'Artesa va arriscar per emportar-se el partit, fet que va aprofitar el Bell-Lloc per crear perill. Finalment, a les acaballes del matx, va marcar el 2-1 definitiu, amb una gran rematada de cap.

CF Artesa de Lleida: J. Herrera, O. Liarte (D. Carrera), I. Borrell, X. Vidal, E. Liarte, M. Rodríguez (A. Moreno), M. Iglésias, G. Horra, I. Vidal, C. Sanjuan (C. Martínez) i V. Carretero.

AC Bell-lloc: N. Haddoucgi, M. Roca, R. Boadella, R. Lamguldi C. Campas), M. Gabàs, C. Dasilva, G. Utrilla (A. El Marrakchi), S. Fajardo (D. Plaza), I. Gili, S. Dabo i G. Silva.

CF Albages 0 - CF Artesa de Lleida 2

Nova victòria dels blanc-i-blaus en el tram final de la lliga. A la primera part, els jugadors de l'Artesa van sortir adormits i l'Albagés ho aprofitava per crear ocasions de gol, utilitzant la pilota llarga i la contra. Malauradament pels locals, el porter de l'Artesa va estar molt encertat i va evitar el gol en múltiples ocasions. A les acaballes de la primera, l'Artesa va disposar d'alguna ocasió aïllada, que no va poder transformar. A la represa, els visitants van sortir amb la intensitat habitual i van gaudir de bona part de la possessió de la pilota, tancant els locals al seu camp. Llavors, l'Artesa va anotar el primer gol del partit, a través d'una passada a l'espai, que va aprofitar Gerard Horra. Aprofitant això, l'Artesa no va afluixar i va marcar el 0-2 amb una altra arrencada de Gerard Horra, que va definir davant el porter local.

CF Albages: M. Nogué (J. Aguilà), G. Pijuan, J. Luria, E. Moreno, O. Iglésias (Sebas), F. J. Monzon (H. Araujo), I. Puigmartí, K. Álvarez, A. Oliva, M. Gallego i A. Calatayud.

C.F Artesa de Lleida: O. Solé, E. Liarte (O. Liarte), I. Borrell, X. Vidal, J. Liarte (O. Mor), M. Rodríguez (C. Martínez), C. Sanjuán (D. Carrera), M. Iglésias, I. Vidal, G. Horra i V. Carretero (M. Porqueras).

CF Artesa de Lleida 3 - Blocs Joan Carles 2

Gran victòria dels artesencs en un partit disputat fins a l'últim moment. A l'inici de la primera part hi havia nervis en els dos equips, cosa que va provocar moltes imprecisions. A continuació, l'Artesa va portar la iniciativa. Els locals van

empènyer els rivals al seu camp, però no acabaven d'encertar en l'última passada. D'altra banda, els visitants van utilitzar les ràpides contres per crear perill als blanc-i-blaus. En un clar penal, l'Artesa va obrir el marcador per mitjà del seu capità, Gerard Horra. Pocs minuts després, el Blocs va reaccionar amb una passada a l'espai, que va deixar un dels seus jugadors davant el porter, marcant l'empat 1-1 al matx. L'Artesa es va recuperar ràpidament del cop i va seguir atacant als visitants. En una falta a la frontal, va batre el porter rival amb una gran definició. Els locals anaven al descans amb 2-1. A la segona part, els dos equips van sortir a per totes per endur-se el partit. L'Artesa va disposar d'ocasions per sentenciar el partit, però no van entrar. El Blocs va aprofitar això per posar la pressió a l'Artesa marcant el 2-2, a través d'una pilotada a l'esquena de la defensa. En els instants finals hi va haver molta tensió i el Blocs va tenir l'opció de guanyar el matx, amb un 1 contra 1 que el porter local va aturar. Seguidament, l'Artesa va tenir una contra on van entrar per la banda dreta. Després d'un xut mal executat, la pilota va caure als peus de , que va col·locar la pilota al fons de la xarxa, marcant el 3-2 definitiu.

Al minut següent va ser expulsat un segon jugador visitant per doble amonestació, i poc després es produiria l'acció polèmica en la qual el Blocs va reclamar penal i diversos jugadors van increpar l'àrbitre i el van arraconar en un córner, per la qual cosa aquest va decidir suspendre el partit al minut 85.

C.F. Artesa de Lleida: Ó. Solé (J. Solé), E. Liarte, X. Vidal (D. Carrera), I. Borrell, J. Liarte M. Iglesias,, M. Iglesias, M. Rodríguez, C. Sanjuan (A. Moreno), G. Horra, I. Vidal i V. Carretero.

FC Blocs Joan Carles: J. Torre, J. Reyes, A. Giménez, D. Dragomir, E. Trifan, D. Rezmives E. Metaute, E. Montiel, F. Castro, A. Díaz, A. Martínez (E. Fontane) i J. Navarro.

És important que se sàpiga que no va haver-hi cap mena d'incident entre jugadors i aficions dels dos equips.

Amb aquesta victòria l'Artesa aconseguia l'ascens matemàtic a Tercera Divisió catalana, ja que el Comitè de Competició de la Federació Catalana de Futbol va donar el partit per finalitzat amb la victòria del CF Artesa de Lleida.

Aquesta victòria va dedicada a tota la gent que

ens va venir a ajudar a fer possible l'ascens, en especial a la nostra afició, que ens ha recolzat durant tot l'any! I per últim, però no menys important, la victòria també la dediquem al nostre míster , per les ganes, l'esforç i el sacrifici que ens ha transmès per aconseguir l'objectiu!

Massalcoreig FC 2 -5 CF Artesa de Lleida 5

Victòria còmoda de l'Artesa en un partit marcat pel fort vent. Tot i això, el partit va començar amb un gol matiner del Massalcoreig, amb una passada a l'esquena de la defensa visitant. L'Artesa va reaccionar ràpidament, empatant amb un gol provinent d'una pentinada de Litiños Skyfall. Durant la primera part, l'Artesa va disposar del vent a favor, cosa que va afavorir la creació d'ocasions de gol. Tot seguit, Victor Carretero va definir amb una vaselina perfecta per damunt el porter rival, per marcar el 1-2. Uns minuts més tard, Kristian Sanjuan Ribas va posar el 1-3 al marcador, transformant un penal que la defensa local havia comès sobre ell mateix. En una passada directa del porter visitant, David Carrera Argilés va controlar la pilota i va marcar el 4rt gol dels d'Artesa. A les acaballes de la primera part, Kristian Sanjuan Ribas va sentenciar el matx amb el 1-5, finalitzant una jugada col·lectiva per la banda dreta. A la segona part, els locals van aprofitar el vent a favor per llançar-se a l'atac i obligar als visitants a recular. Tot i això, l'Artesa utilitzava la contra per crear perill, disposant d'ocasions clares que no va poder transformar. Massalcoreig va escurçar distàncies, marcant el 2-5 definitiu, amb un xut desviat pel vent.

Amb aquest partit acabem la lliga, una lliga plena d'emocions, ganes i esforç, on ho hem donat tot per aconseguir l'objectiu de l'ascens. Novament, donar les gràcies a l'afició, que ens ha ajudat en els moments decisius.

Massalcoreig FC: A. Montoliu (F. Bieto), F. Latorre (R. Sama), A. Esteve, P. Teixidó, M. Teixidó, A. Balaña, J. Teixidó, J. Garrido, A. Castaño, O. Larroya i D. Moreno.

CF Artesa de Lleida: J. Herrera, O. Liarte, S. Puertas, I. Borrell, J. Liarte (J.M. Masip), C. Sanjuán, C. Martínez (G. Horra), M. Porqueras (M. Rodríguez) , D. Carrera (R. Masot), A. Moreno i V. Carretero (I. Vidal).

Gol de penal de l'Artesa al Blocs Joan Carles.

ELS JUVENILS DE L'INTER CAMPIONS DE 2ª DIVISIÓ

Junta de l'EF Intercomarcal

L'equip juvenil de l'Escola de Futbol Intercomarcal, dirigit per Olegues Baldomà, i que aquest any competia a la 2ª Divisió, Grup 7, s'ha proclamat campió d'aquesta categoria, per davant del FIF Lleida (2ⁿ) i de la UE Bordeta (3^r). Els de l'EF Intercomarcal han signat una temporada per emmarcar, aconseguint 18 victòries i cedint només un empat com a local contra la UE Bordeta i una derrota com a visitant al camp del FIF Lleida.

D'aquesta manera l'equip juvenil recupera la categoria que va perdre la temporada anterior, en que va descendir de la 1ª Divisió. A més ha estat l'equip més golejadore de la lliga amb 105 gols, Jordi Argilés (17) i Albert Ibars (27) han estat els "pitxitxis" de la lliga, i l'equip menys golejat amb només 15 gols en contra.

La temporada vinent a 1ª Divisió serà més exigent, però esperem i desitgem que l'equip aconsegueixi l'objectiu de mantenir-se a la categoria.

LES XERRADES A LES ESCOLES DE PLATAFORMA ANIMALISTA, CONCLUSIONS

L'Alternativa Ecologista d'Artesa està adherida amb altres 6 associacions més- a la Plataforma Animalista Terres de Lleida. Aquest any la Plataforma ha iniciat una sèrie de xerrades a les escoles del segrià amb el vistiplau del Centre de Recursos del Departament d'Ensenyament (CRP). L'objectiu no és altre que estendre entre la població més receptiva: nois i noies de sisè de primària el concepte de **Tinença responsable dels animals de companyia**. Hem anat a més de 15 escoles de la comarca del Segrià i hem estat fent debat sobre el tema amb més de 400 nois i noies de l'últim curs de primària. Uns dies abans s'han llegit un parell de contes que els hem enviat prèviament, perquè amb el suport del professorat comencin a fer-se preguntes sobre el tema.

En començar la xerrada, i abans de respondre els interrogants que els han despertat els contes llegits, s'acostuma a fer algunes preguntes que per a nosaltres són l'indicador de l'estat de la qüestió. La primera i segona pregunta és si els agraden els animals de companyia i quants en tenen. A la gran majoria els agraden i un 80% té un o més animals, gat o gos. Alguns dels que no en tenen es lamenten que els pares no els facin cas, i altres, dels que en tenen, encara en voldrien més. Una tercera pregunta és més compromesa encara i preguntem l'origen de l'animal de companyia. Un 10% diuen que l'han comprat, un altre 10% que l'han adoptat en una protectora, val a dir que molts no saben què és una protectora, un altre 10% que se l'han trobat perdut o abandonat. La gran majoria diuen, però, que l'origen del seu animal és que els l'ha regalat, donat ...un veí, parent, amic...que li havia cadellat la gossa. Quan preguntem sobre l'esterilització la confonen amb la desparasitació i això vol dir que molts pocs animals estan esterilitzats i que aquest veí, parent o amic que li ha cadellat la gossa o la gata continuarà fabricant cadells tantes vegades com el cos de l'animal en tingui ganes, això explica tant animal regalat i tantes cadellades que arriben de manera misteriosa a totes les protectores d'arreu deixant en tots els casos la responsabilitat en mans d'altri.

Xerrada al'escola de Puigverd de Lleida.

Es clar, quan els diem el que costa mantenir una protectora, i el que costa deixar a punt un animal (desparasitar, vacunar, xipar, esterilitzar...) perquè estigui sa i no doni cap cap molèstia ni ocasioni cap despesa privada o pública se'n fan creus i s'adonen que tenen un animal que amb prou feines hi han invertit la despesa de la vacuna i el xipatge (la gran majoria no n'està). I quan els diem què val acollir un animal al CAAC SEGRIA o canera d'Alcano, que està pagada amb diner públic que surt de les butxaques dels contribuents, es queden de pasta de moniato perquè ells mai no suposarien que per cada gos que entra al centre cada ajuntament paga la quantitat de 350 euros. La Llei de protecció ho deixa ben clar (art.16/2008) que els animals abandonats o perduts és competència municipal o supramunicipal (consells comarcals) per això s'han construït els CAAC'S. A partir de la seva existència és quan la societat comença a adonar-se del que implica, econòmicament, tenir animals de companyia. Fins ara les protectores eren illes gairebé comunicades que el voluntariat havia de suportar amb totes les conseqüències. Quan hi entra en joc l'administració amb l'obligatorietat de fer front a aquesta realitat social, és quan ens adonem del què val la deixadesa i la irresponsabilitat.

Tot això es fa palès, al llarg de la xerrada al sorprès i astorat alumnat, perquè ,a part de la despesa es fa ben present una dada molt important: tot el patiment que comporta pels animals i les persones

fer-se càrrec de les seves vides, des que els acollim famolencs, parasitats, nafrats ...en alguns casos, i ho demostrem amb imatges que parlen per si soles, fins que, un cop recuperats, es donen en adopció a una família responsable que els estimi i els cuidi bé.

Està clar que això és un problema que encara hem de resoldre, ja que els pobles socialment avançats no tenen gairebé ni protectores i han de venir a adoptar en societats com la nostra que encara estem encara a les beceroles del domini del tema. Els abandonaments, les pèrdues de control dels animals, tant els que es desorienten com les cries no desitjades, són l'exponent de la nostra deixadesa.

En finalitzar la xerrada, tanquem el tema fent una última pregunta a l'alumnat: si troben correcte que la gent faci o deixi criar els seus animals de companyia i reparteixi les cries a qui pari la mà. Tots posen cara de pòquer i diuen que fer criar els animals és una gran irresponsabilitat. Han descobert l'altra part de l'iceberg, la que

s'amaga sota l'aigua i alguns ja són capaços de veure. Desitgem que aquestes xerrades els facin obrir els ulls i ens converteixin en persones responsables, també amb els animals. Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida.

"La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals"
M. Gandy.

Xerrada a l'Institut Josep Lladonosa.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

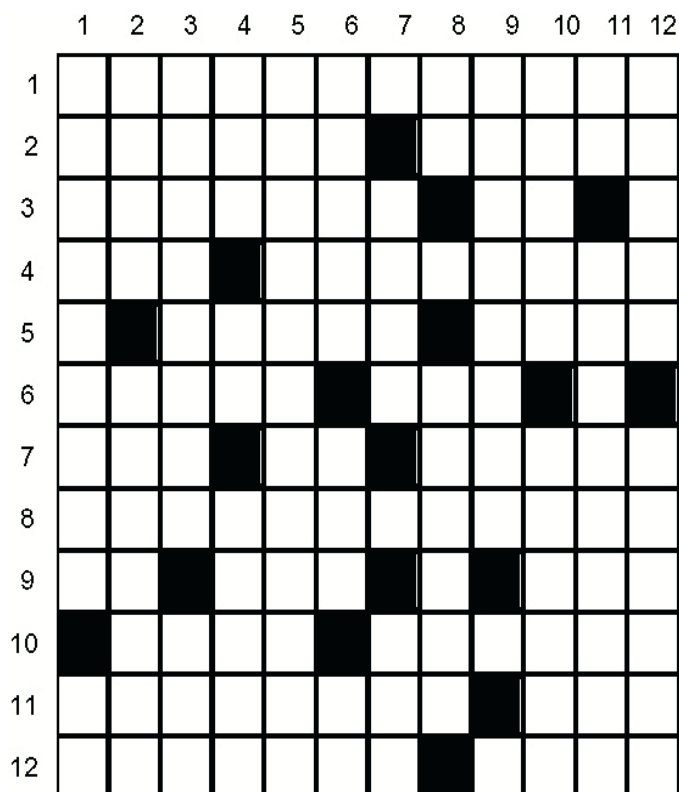
Solució pàgina 35

HORIZONTALS

1. Que tracten amb caragols. **2.** Provenir, procedir. Al revés, municipi de l'Anoia. **3.** Crancs de mar. El sis romà. De les dues, la alta. **4.** Acompanya al llamp. Al revés, dosificava, dividia. **5.** Consonant. Cap persona. Anagrama. **6.** Que està separat, sol. En cap moment. La rodona. **7.** Al revés, parlar, expressar. Número matemàtic al revés. Fetitxes, tòtems. **8.** Que ha adquirit costums castellsans. **9.** Que té bona salut. Cert gas que té capa. Consonant. Daten avocàlic. **10.** Dóna voltes. Mullarà el pa. **11.** Donacions, regals. Fa avançar la barqueta. **12.** Al revés, fortificació de pedra. Marc, bastiment.

VERTICALS

1. Posaràs al centre. Cinc-centes cinquanta. **2.** Municipi de la Selva. Cascavell. **3.** Racó. Al revés, prefix que vol dir "vi". **4.** Al revés, onada. Acabament d'infinitiu. Que conté soda. **5.** Avalats, segurs. **6.** Oratge, vent suau. El més simple de l'escac. Dues vocals. **7.** Cinquanta. Al revés, callats-La mateixa de dalt. De poma, de pera, de préssec, etc. **8.** Vocal repetida. Consonant que acaba verbs. Al revés, suplantava, substituïa. **9.** Impedida, esguerrada. Cent. Cinc. **10.** Al revés, trafica amb opi. Riu de Tàrrrega. **11.** Eduard però petit. Egoistes. **12.** Faig nosa. Al revés, que es tenen amor.

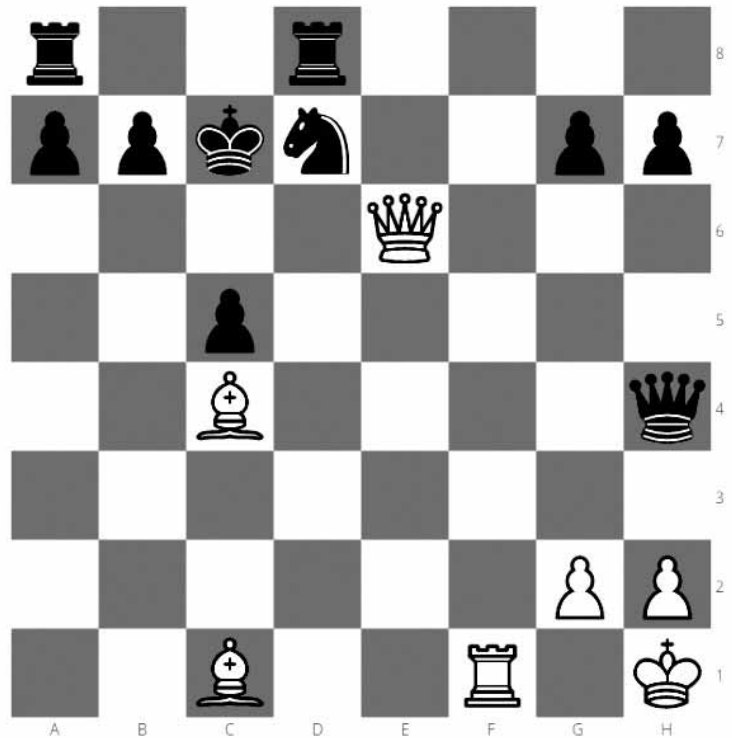
ENTRETENIMENTS

PROBLEMA D'ESCACS

Solucions a la pàgina 35

Albert Batiste

Juguen blanques i guanyen la partida en 3 moviments.

SOPA DE LLETRES

M. A Navarro i Lluís Gil

SUDOKU

Busqueu els noms de 12 instruments d'orquestra simfònica.

N	A	T	E	P	M	O	R	T	N
X	L	A	H	I	E	U	G	R	O
I	P	E	L	X	P	I	E	S	P
F	J	I	C	O	N	V	D	E	I
O	L	T	E	N	I	R	A	L	C
B	I	A	O	J	O	V	J	A	H
O	L	T	U	G	P	L	I	B	X
E	O	U	D	T	A	V	O	M	E
N	I	B	E	H	A	F	J	I	D
I	V	A	O	B	M	O	R	T	V

		4	5			1	7	
			7				2	
5			1		3			
7	9			4			8	5
		3		5			1	
8								
				3				
2	8	1						
	7	9					4	

HO HEM LLEGIT A...

Notícia de portada del diari "Segre" sobre el partit que van disputar el CF Artesa de Lleida i el Blocs Joan Carles el diumenge 26 de març, que l'arbitre es va veure obligat a suspendre'l al minut 85 de joc. A l'article *Cròniques del del CF Artesa de Lleida* d'aquesta revista hi trobareu la crònica d'aquest partit.

Segre, dilluns 27 de març de 2017

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626 869 516

V3 Hospital Veterinari:.....639 367 888
 Metge.....973 167 291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia .....973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu: 973 16 71 62
 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. CARAGOLAIRES. 2. EMANAR. ÒDENA.
 3. NÈCORES. VI. B. 4. TRO. REPARTIA. 5. R. NINGÚ.
 LOGO. 6. APART. MAI. O. 7. DIR. PI. ÍDOLS.
 8. ACASTELLANAT. 9. SA. OZÓ. P. DTN. 10. RODA.
 SUCARÀ. 11. DONATIUS. REM. 12. CASTELL. VASA.

VERTICALS

1. CENTRARÀS. DL. 2. AMER. PICAROL.
 3. RACONADA. ENO. 4. ONA. IR. SODAT.
 5. GARANTITZATS. 6. OREIG. PEÓ. IA. 7. L. MUTS.
 L. SUC. 8. AA. R. SUPLIA. 9. INVÀLIDA. C. V.
 10. OPIER. ONDARA. 11. ED. EGOLATRES.
 12. SOBRO. AMANTS.

SUDOKU

9	2	4	5	8	6	1	7	3
1	3	8	7	9	4	5	2	6
5	6	7	1	2	3	8	4	9
7	9	2	3	4	1	6	8	5
6	4	3	9	5	8	7	1	2
8	1	5	6	7	2	9	3	4
4	5	6	8	3	7	2	9	1
2	8	1	4	6	9	3	5	7
3	7	9	2	1	5	4	6	8

ESCACS

- Af4+, Rc8 (menjar signicaria perdre la Dama i quedar en des avantatja.)
- Dc6+, bxc6
- Aa6++

SOPA DE LLETRES

TROMBÓ, VIOLONCEL, OBOÈ, VIOLÍ,
 CLARINET, TUBA, VIOLA, TIMBALES, FLAUTA,
 TROMPETA, ORGUE, FAGOT.

ENIGMA

Sabeu on està aquest perer?

Solució a l'enigma del mes passat: Al carrer Nou, número 7.

FESTA DE CARNESTOLTES

CONCERT DE L'AGRUPACIÓ DE GUITARRES

DIADA DE SANT JORDI

VETLLADA POÈTICA

IMATGES D'ACTUALITAT

CONFERÈNCIA DE JOSEP VARELA

VISITA A LES PEDRERES D'ASTOR

CONFERÈNCIA DE MARTA ROVIRA

CONFERÈNCIA ESPECTACLE D'ANICET COSIALS